

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร
ADMINISTRATIVE FACTORS AFFECTING THEEFFECTIVENESS
OF ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF
MUKDAHAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA

กิตติชัย อาจหาญ¹ เพลินพิศ ธรรมรัตน์² เยาวลักษณ์ สุตะโคตร³
Kittichai Arthan¹ Ploenpit Thummarat² Yaovalak Sutacort³

¹นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
Master of Education in Educational Administration, Sakon Nakhon Rajabhat University
²⁻³อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
²⁻³ Faculty teacher Sakon Nakhon Rajabhat University
*Corresponding author e-mail: kittichaiaun103@gmail.com

(Received: 3 December 2022, Revised: 30 January 2023, Accepted: 1 February 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา เปรียบเทียบ ศึกษาความสัมพันธ์ ศึกษาอำนาจพยากรณ์ และหาแนวทางการพัฒนา ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียน การวิจัยในครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนในปีการศึกษา 2564 จำนวน 353 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 98 คน ครูผู้สอน จำนวน 255 คน จากจำนวน 98 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ คุณภาพของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.239-0.690 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.946 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test) ชนิด Independent Samples การทดสอบค่าเอฟ (F-Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยการบริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก
3. ปัจจัยการบริหารโรงเรียน พบว่า จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน พบว่า จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน
5. ปัจจัยการบริหารโรงเรียนและประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างสูง

6. ปัจจัยการบริหารโรงเรียนที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านภาวะผู้นำ (X1) ด้านงบประมาณ (X2) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (X5) โดยอำนาจพยากรณ์ได้ร้อยละ 71.9 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.20345

7. การวิจัยในครั้งนี้ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยการบริหารโรงเรียน จำนวน 3 ด้าน คือ

- 1) ด้านภาวะผู้นำ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมีวิสัยทัศน์กว้างไกลใช้หลักเหตุผลในการบริหารงานในโรงเรียน
- 2) ด้านงบประมาณ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมีระบบบัญชี และวิธีการต่าง ๆ ในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน มีการวางแผนการใช้งบประมาณให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐาน
- 3) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมให้มีการอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ ในการจัดการเรียนการสอน

คำสำคัญ: ปัจจัยการบริหารโรงเรียน, ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

ABSTRACT

The objectives of this study were to explore, compare, study the correlation, identify the predictive power, and establish the guidelines for Administrative Factors Affecting the Effectiveness of Academic Affairs Administration in Schools Under the Mukdahan Primary Educational Service Area Office in accordance with the perception of administrators and teachers categorized by positions, work experiences, and school sizes. The study was correlation research. The sample group, obtained a total of 353 participants consisting of 98 administrators and 255 teachers from 98 schools in the 2020 academic year, determining an appropriate sample size by using Krejcie and Morgan method and the multi-stage random sampling. The tool for data collection was a set of questionnaires with 0.946 reliability, discrimination ranging between 0.239 and 0.690, and structured interview forms. Statistics for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Independent Samples t-test, One-Way ANOVA, Pearson's product-moment correlation coefficient, and Stepwise multiple regression analysis.

The findings were as follows:

1. The overall administrative factors under the Mukdahan Primary Educational Service Area Office with the perception of administrators and teachers was at high level.
2. the overall of effectiveness of academic affairs administration in schools under the Mukdahan Primary Educational Service Area Office with the perception of administrators and teachers was at a high level.
3. The overall administrative factors, as perceived by participants revealed that in terms of positions were different at the .05 level of significance, terms of work experience were no different, and in terms of school sizes were different at the .05 level of significance.

4. The effectiveness of academic affairs administration in schools, as perceived by participants revealed that in terms of positions was different at the .01 level of significance, in terms of work experience and school sizes were no different

5. The administrative factors and the effectiveness of academic affairs administration in schools had a positive relationship at the highest level with a .01 level of significance.

6. The administrative factors were able to predict the effectiveness of academic affairs administration in schools under the Mukdahan Primary Educational Service Area Office achieved the .01 level of significance, namely leadership aspect, budgeting, and planning aspect, and information technology aspect had the predictive power of 71.9 percent with the standard error estimate of ± 0.20345 .

7. The guidelines for developing the administrative factors consisted of three aspects. These aspects were 1) leadership aspect, administrators have a wide vision and use rationale in school administration; 2) budgeting and planning aspect, administrators have an accounting system, have various methods in auditing, have effective and standard budgeting and planning, and 3) Information technology aspect, administrators encourage training in using media, information technology in teaching and learning management.

Keywords: administrative Factors, Academic Affairs Administration

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในและมาตรา 35 กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล เพื่อให้การบริหารงานสถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระ และมีความเข้มแข็ง มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2553, หน้า 21 - 24) การบริหารสถานศึกษาเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา แต่จะบริหารและจัดการอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงานและใช้หลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการบริหาร เป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารอีกประการหนึ่ง คือ การทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบ แม้งานสอนจะเป็นงานหลัก แต่งานในหน้าที่พิเศษที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนเป็นหน้าที่ที่ครูปฏิเสธไม่ได้ รวมไปถึงปัจจัยต่างๆ ที่ผู้บริหารต้องมีซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้การบริหารงานสำเร็จบรรลุเป้าหมาย ได้แก่ ภาวะผู้นำ งบประมาณ บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์การ การบริหารจัดการ และเทคโนโลยีสารสนเทศ อีกประการคือการบริหารงานวิชาการก็เป็นตัวที่บ่งบอกถึงคุณภาพในการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน คุณภาพของครูผู้สอน และที่สำคัญคือ คุณภาพของนักเรียนที่ผ่านการศึกษาในสถานศึกษานั้นๆ

ด้วยความสำคัญของปัจจัยการบริหารและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนใน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารของโรงเรียน
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารของโรงเรียน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง
ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียน
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
6. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารของโรงเรียนที่มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
7. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

1. สถานภาพการดำรงตำแหน่ง
 - 1.1 ผู้บริหารโรงเรียน
 - 1.2 ครูผู้สอน
2. ประสบการณ์การทำงาน
 - 2.1 น้อยกว่า 10 ปี
 - 2.2 10 – 20 ปี
 - 2.3 มากกว่า 20 ปี
3. ขนาดของโรงเรียน
 - 3.1 ขนาดเล็ก
 - 3.2 ขนาดกลาง
 - 3.3 ขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ

ตัวแปรตาม

ปัจจัยการบริหาร

1. ภาวะผู้นำ
2. งบประมาณ
3. บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์การ
4. การบริหารจัดการ
5. เทคโนโลยีสารสนเทศ

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน

1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
4. การนิเทศการศึกษา
5. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

แนวทางการพัฒนาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2,893 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารโรงเรียน 246 คน และกลุ่มครูผู้สอน จำนวน 2,647 คน จากทั้งหมด 246 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2564 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607 - 610, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด (2560, หน้า 43) ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยสุ่มจากโรงเรียนทุกขนาดร้อยละ 40 ของจำนวนโรงเรียนแต่ละขนาด ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 353 คน จำแนกเป็นกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 98 คน และครูผู้สอน จำนวน 255 คน จากโรงเรียน 98 โรงเรียน วิธีสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแนวตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารในโรงเรียน จำนวน 5 ด้าน และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน จำนวน 5 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบแบบสอบถามด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

สถิติที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) ชนิด Independent Samples การทดสอบเอฟ (F-test) การวิเคราะห์การแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สรุปผลได้ ดังนี้

1. ปัจจัยการบริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก
3. ปัจจัยการบริหารโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของโรงเรียน ที่ต่างกัน พบว่า
 - 3.1 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า ปัจจัยการบริหารโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 - 3.2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3.3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ปัจจัยทางการบริหารโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและขนาดของโรงเรียนที่ต่างกัน พบว่า

4.1 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

5. ปัจจัยการบริหารโรงเรียน (X_i) กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน (Y_i) พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($r_{xyt} = 0.765$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของปัจจัยการบริหารโรงเรียน ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 5 ด้าน พบว่ามีจำนวน 3 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ (X_1) ด้านงบประมาณ (X_2) และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (X_5) ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ด้านนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ได้ร้อยละ 71.9 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.20345

7. แนวทางการพัฒนา ผู้วิจัยนำปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน คือ 1) ด้านภาวะผู้นำ (X_1) ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ผู้บริหารใช้หลักเหตุผลในการบริหารงานในโรงเรียน และผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตน 2) ด้านงบประมาณ (X_2) ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมีโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ที่มีการประมาณค่าใช้จ่ายล่วงหน้า ผู้บริหารโรงเรียนมีการวางแผนการใช้งบประมาณให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐาน 3) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (X_5) ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมให้มีการอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ ในการจัดการเรียนการสอน และผู้บริหารต้องจัดสรรเทคโนโลยี สารสนเทศที่ทันสมัยให้ครอบคลุมทุกชั้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยอภิปรายผลตามผลการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยดังกล่าวเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำของผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการใช้เทคนิคการบริหารในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย มีการจัดสรรงบประมาณและบริหารงบประมาณอย่างคุ้มค่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ สรคุปต์ บุญเกษม และคณะ (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ระดับศักยภาพการบริหารจัดการและระดับประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นตรงตามบริบทของท้องถิ่น มีการดำเนินการติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของพิพัฒน์พงษ์ วิเศษ (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ปัจจัยการบริหารโรงเรียน พบว่า

3.1 ปัจจัยการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษารู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ในการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างดี แต่ไม่ค่อยถนัดด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนครูผู้สอนจะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในฝ่ายต่าง ๆ ของสถานศึกษาทำให้เกิดความชำนาญ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ต่างมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต่างกันออกไปตามหน้าที่ของตน เช่น ครูผู้สอนที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานฝ่ายวิชาการ จึงมีความรู้ ความเข้าใจในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้กับงานวิชาการที่ตนเองรับผิดชอบ ทำให้มีมุมมองเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องตามแนวคิดของ นิศาชล บำรุงภักดี (2563, หน้า 173) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนต่างมีความสามารถในการบริหารจัดการที่ดี

3.2 ปัจจัยการบริหารโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า ปัจจัยทางการบริหารโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่าหน่วยงานต้นสังกัดได้มีการจัดอบรม ประชุม เชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับภาวะผู้นำ งบประมาณ การบริหารจัดการ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน อย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงเดือน แก้วฝ่าย (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยโดยรวมไม่แตกต่างกัน

3.3 ปัจจัยการบริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ปัจจัยทางการบริหารโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย โรงเรียนต่างขนาดกัน ต่างก็มีปัจจัยการบริหารในระดับที่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่ โรงเรียนขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษ ได้รับทรัพยากรเพื่อการบริหารเพียงพอต่อการ พัฒนาสู่ความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนในขณะที่โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ขาดแคลนปัจจัยที่จะนำมาสู่ความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของกรรณา ภู่มะลิ และคณะ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่การบริหาร ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า ขนาดโรงเรียน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

4. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน พบว่า

4.1 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนจะมองภาพรวมของงานวิชาการ มากกว่าครูที่จะสนใจว่า ขอบข่ายงาน วิชาการในโรงเรียน ต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จูฑาภา จันปุ่ม (2564) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร พบว่า จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกัน

4.2 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ในการ ปฏิบัติงาน พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมมติฐาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ได้รับการพัฒนาด้านความรู้ ความเข้าใจใน งานที่ปฏิบัติ วางตัวเป็นกลางให้ความใกล้ชิด ก่อให้เกิดความไว้วางใจ ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของ สายันต์ บุญใบ (สัมภาษณ์, 21 มิถุนายน 2565) ได้กล่าวว่า อบรมให้ความรู้แก่ครูและบุคลากร ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับแบบ ภาวะผู้นำประเภท ต่าง ๆ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และติดตามประเมินผลการใช้ภาวะผู้นำอย่างต่อเนื่องจึงทำให้มีความคิดเห็นไม่ แตกต่างกัน

4.3 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาทุกแห่งมีความคิดเห็นคล้ายคลึงกัน โรงเรียนใดที่มีการวางแผนงานเป็นอย่างดี ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนมีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ในงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพันศักดิ์ สิทธิ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ขนาดของ โรงเรียนต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

5. ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยการบริหารโรงเรียน (X_i) กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียน (Y_i) พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($r_{x_{it}y_t} = 0.765$) ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความเข้าใจและคิดเห็นตรงกันว่าถ้ามีปัจจัย การบริหารที่ดีจะทำให้ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนดีตามไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ สำเภาแก้ว (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า ปัจจัยการบริหารมีความสัมพันธ์กัน ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของปัจจัยการบริหารโรงเรียน พบว่า มี จำนวน 3 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านภาวะ ผู้นำ (X_1) ด้านงบประมาณ (X_2) และ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (X_3) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้ อาจ เป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการ 2 อย่าง คือ 1) แสดงบทบาทตลอดจนหน้าที่ในด้านการ บริหารคือ ต้องมีภาวะผู้นำในการพัฒนาบุคลากร ในด้านการบริหารตลอดจนเสริมการสร้างวัฒนธรรม องค์กรที่ดีให้เกิดขึ้นภายในองค์กร 2) แสวงหาทรัพยากรที่สามารถนำไปใช้ในการบริหาร สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ สรคุปต์ บุญเกษมและคณะ (2560, หน้า 217) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า มีจำนวน 3 ปัจจัยคือ ปัจจัยการบริหารจัดการด้านงาน ด้านคน และด้านเทคโนโลยี ทั้งสามปัจจัยสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของประสิทธิผลโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีอำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 69.0

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงกาฬหัตถ์ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยการบริหาร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก ควรนำปัจจัยการบริหารแต่ละด้านมาปรับใช้ในการบริหารโรงเรียน และควรพัฒนาปัจจัยการบริหารด้านการบริหารจัดการมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ และพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ควรจัดอบรมหรือประชุมเชิงปฏิบัติการ (work shop) เพื่อพัฒนาความสามารถในการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนและผู้รับผิดชอบงานฝ่ายต่าง ๆ ของโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาปัจจัยการบริหารรายด้านที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนไปทำการวิจัยในรูปแบบของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงกาฬหัตถ์และพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรรณ ภู่มะลิ.ทวีศิลป์ ภูมณฑล, ผดุงชัย ภูพัฒน์ และ นิวัฒน์ น้อยมณี (2557). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 8(1), 158-172.
- จิตาภา จันปุ่ม. (2564).ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงกาฬหัตถ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ดวงเดือน แก้วฝ่าย. (2558) ปัจจัยการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทิพวรรณ สำเภาแก้ว. (2560). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- ศาสล บำรุงภักดี. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุง. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- พิพัฒน์พงษ์ วิเศษ. (2561). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สรคุปต์ บุญเกษม, สันติศักดิ์ กองสุทธิใจ และวินัย รังสีนันท์. (2560). *ปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์*. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. 11(1): 217-230.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- อัมมศักดิ์ สิทธิ. (2561). *องค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.